

Xitavisohungu: Mnn MARY BAINE A THORIWA TANIHI MATSALANANKULU LONTSHWA WA ATAF

Tshwane, 04 Khotavuxika 2025 – Khomixinara wa SARS Ttn Edward Kieswetter wa tinyungubyisa ku tivisa ntholo wa Mnn Mary Baine tanihi Matsalanakulu lontshwa wa *African Tax Administration Forum*, ku sukela hi ti1 Mawuwani 2025. Mnn Baine u landzela Ttn Logan Wort, loyi a tirheke tanihi Matsalanankulu wa ATAF ku sukela loko yi sunguriwile hi 2009.

Mnn Baine u tisa rifuwo ra ntokoto wa vurhangeri na vutinyiketeri byo enta eku humeleriseni ka tisisiteme ta xibalo ta nkamboyamelatlhelorin'we, leti pfunaka no katsa etikwenikulu ra le Afrika. Loko a nga si thoriwa, u tirhile tanihi Xandla xa Matsalanakulu wa ATAF, laha a rhangeleke nkunguhato wa qhinga ra nhlanganano, ntirhisano wa misava, na mapfhumba ma matlhelonyingi ma le Afrika hi vuswikoti byo hlawuleka. Loko a nga se joyina ATAF, Mnn Baine u khomile swivandla swa vurhangeri eka mfumo wa Rwanda, ku katsa na lexiya xa Khomixinara Angarhelo wa Vulawuri bya Xibalo bya Rwanda na Matsalana wa Nkarhi Hinkwawo eka Hofisi ya Holobye ya Timhaka ta Matiko Mambe. Ntirhovutomi wa yena wo hlamarisa wu hlamuseriwile hi hiseko wa nhluvukiso lowu rhangeriweke hi Afrika na matshalatshala ma yena lama nga karhaliki ku tiyisisa mfambiso wa switirhisiwa swa laha kaya tanihi masungulo ma nkulo wa nkarhi wo leha.

Eku tiviseni ka ntholo wa yena, Mutshamaxitulu wa ATAF Ttn Edward Kieswetter u vurile leswaku: "Ntholo wa Mnn Baine wu fungha kavanyisa ko nyanyula eka rendzo ra ATAF. Ntokoto wa yena wo anama, vurhangeri lebyi kombiweke, na vutinyiketeri byo hlamarisa eka ntirho wa vurhumiwa wa Foramu wu n'wi vekile hi ndlela yo hlawuleka ku rhangela ATAF eka xiphemu lexi landzelaka eka rendzo ra yena.

SARS yi tlangile xiave xo tumbuluxa tanihi hi xirho xo simeka xa ATAF, leyi hofisikulu ya yona yi nga ePretoria. Xivandla lexi xi kuma nhlamuselo eka xikongomelo xa qhinga xa SARS xo tirha na, na hi ku tirhisa vakhumbeki hinkwawo eka mbangu wa xibalo eku bindzuleni ka hinkwawo. Swa nkoka, ntirho wa vulawuri bya xibalo xa Afrika a hi ku tiyisa vumbano ntsena kambe i ku fojara vuxaka byo tirha bya le kusuhi naswona bindzulu wo fana wu twanana na mbonako wa SARS.

ATAF yi yima tanihi netiweke ya le Afrika yo hlawuleka leyi kongomisiweke eka ku antswisa tisisiteme ta xibalo eAfrika hi ku tirhisa avelano wa vutivi, nhluvukiso wa tshaku na vuhoxaxandla lebyi tlhaviketiweke eka ajenda ya xibalo ya xifundza na misava hi ku tirhisa nhluvukiso wa swiyimo na tipholisi leti kongomisiweke no va na vutivi ta Afrika. Ku tiyimisela ku aka vulawuri lebyi pfunaka na vuswikoti eAfrika, ATAF yi tivekile tanihi murhangeri eka timhaka ta xibalo ta le Afrika, kwalaho ku ri ku seketela ndlandlamuxo wa nhluvukiso wa swa ikhonomi etikwenikulu, no antswisa swiyimo swa mahanyelo ma vanhu va Afrika.

Tanihi Matsalanankulu lontshwa, Mnn Baine u ta ya emahlweni a nyawusa no rhangela ndlela ya qhinga ra ATAF, ku va nghwazi eka mitsakelo ya swirho swa yona swa 44 na le ka Tikokulu ra le Afrika, no seketela nhluvukiso wa ajenda ya Afrika leyi cincacincaka.

ATAF yi rhumela ku khensa ko enta eka Ttn Logan Wort eka vurhangeri bya yena byo hlawuleka eka 15 wa malembe lama nga hundza. Ehansi ka vufambisi bya yena, ATAF yi kurile ku ya eka vandla ra tikokulu ro hlonipheka, lebyi tlangeke xiave xa nkoka eku vumbeni ka pholisi ya xibalo, ku ndlandlamuxa tshaku no tlakusa ntirhisano wa xibalo wa misava eka matiko ma le Afrika.

Eka angulo wa yena wo hetisela Mutshamaxitulu wa ATAF u te, " Ttn Wort u siya ndzhaka yo hlawuleka, xindzhuti na nkucetelo. Tanihileswi hi amukelaka Mnn Baine eka xivandla xa yena lexintshwa, hi langutele ku aka eka masungulu lama mo tiya no hatlisisa ku humelela ku ya eka Afrika leri humeleleke no ringana.

MAKUMU